

Karolis Vojtyla

Netikėtai užauga su meile, o paskui, vienas kitą paviję, už rankų laikydamies virsta minia (širdys sugautos lyg paukščiai, profiliai augantys prieblandoje). Žinau, kad jų širdys aprėpia žmoniją.

Už rankų laikydamies tyliai susėdo ant kranto.

Medžio kelmas ir žemė mėnulys: rusena dar neišaiškintas trikampis. Dar nesisklaido migla. Vaikiškos širdys kyla virš upės lyg rankos. Ar bus visuomet tokie patys, klausiu, kai pakils ir nueis, mylintys?

Arba kitaip: šviesos taurė tarp augalų, pavirtus, kiekviename iš jų anksčiau dar nežinotą dugną rodo. Tai, kas prasidėjo jumyse, ar sugebėsit nepaliesiti pirštais, ar visada žinosit, kuo gėris skiriasi nuo blogio?

Iš lenkų k. vertė Arvydas Makštutis

Iš vis meilės sąvoka daugelio yra iškreipiama. Vadinama meile, kas tikrumoje yra gašlumas. Gi gašlumas yra savymeilė, o ne meilė. Tikroji meilė yra ta, kaip ją nusako šv. Paulius (1Kor 13,1-6), būtent, kuri nieko bendra neturi su savymeile.

Ar moteris savo prigimtimi, kuri yra skirtinga-fiziniai ir psichologiniai - nuo vyro, sugebėtų gerai atlikti kunigiškas pareigas? Šį klausimą reikėtų rimtai pasvarstyti. Žinoma, feministės ir ne feministės moterys, atrodo, ne tik neturi abejonių, bet dargi mano, kad galėtų geriau atlikti kunigo pareigas, negu vyrai. Jos tai teigia, kadangi pilnai nepažįsta kunigiškų pareigų. Kunigui jo pašaukimas uždėda pareigas būti atsidavusiam dieną naktį, rizikuojant net gyvybe, teikti dvasinius patarnavimus. Keltis naktį ir važiuoti pas ligonį. Reikale rizikuoti net gyvybe, kad aptarnautum mirštantį. Sėdėti valandas klausykloje: klausytis visokių, net baisių išgyvenimų, kurie sukrečia ir stato net pavojun silpną mūsų žmogišką prigimtį. Ar moteris pajėgtų išlaikyti lygsvarą ir ramų reagavimą, būdama jautresnės prigimties? O tai klausykloje yra būtina. Kunigas be to, yra išstatytas kalboms, pletkams, įtarinėjimams. Privalu tad būti kantriam ir santūriam. Ar šitai nesudarytų didelių sunkumų moterei - jautriai ir linkusiai iš prigimties kalbėti net kai reikia tylėti.

Neužmirština taipgi, kad moteris jaunesniame amžiuje turi fizinių periodinių sunkumų, kurie turi įtakos į jos nuotaikas ir laikyseną. Kai kurios taip pat sunkiai išgyvena pereinamą amžiaus laikotarpį (meno pauza). Visa tai gali būti kliūtis, bent praeinanti, atlikti kunigo pareigas.

Yra dar problema - kaip moteris rūpintųsi išoriniu savo prisistatymu prie altoriaus, sakykloje, ar atliekant kitas liturgines apeigas? Ar panoretų paisyti apaštalo Petro ir Pauliaus nurodymų liečiančių moterų dalyvavimą ir elgseną bažnytinėje veikloje ir liturginėse apeigose. Turime negirtinų pavyzdžių, kaip kartais moteris drysta rodytis - pavyzdžiui dalinant

(Nukelta į 2-ą psl.)

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 34 (1913) 1994 m. rugsėjo mėn. 6 d.

Elna 39-tus Metus.

Melbourne

Kunigystė ir moteris

Rašo Mons. Ladas Tulaba, PA

„Draugo“ 22 liepos laidoje redaktorė ponija D.Bindokienė vedamajame straipsnyje pasisakė apie nūdien plačiai diskutuojamą moterų kunigystės klausimą. Nežinau, ar buvo pravartu šį klausimą kelti „Draugo“ skiltyse. Juoba, kad Lietuvoje ir bendrai lietuvių tarpe šis klausimas yra dar beveik svetimas.

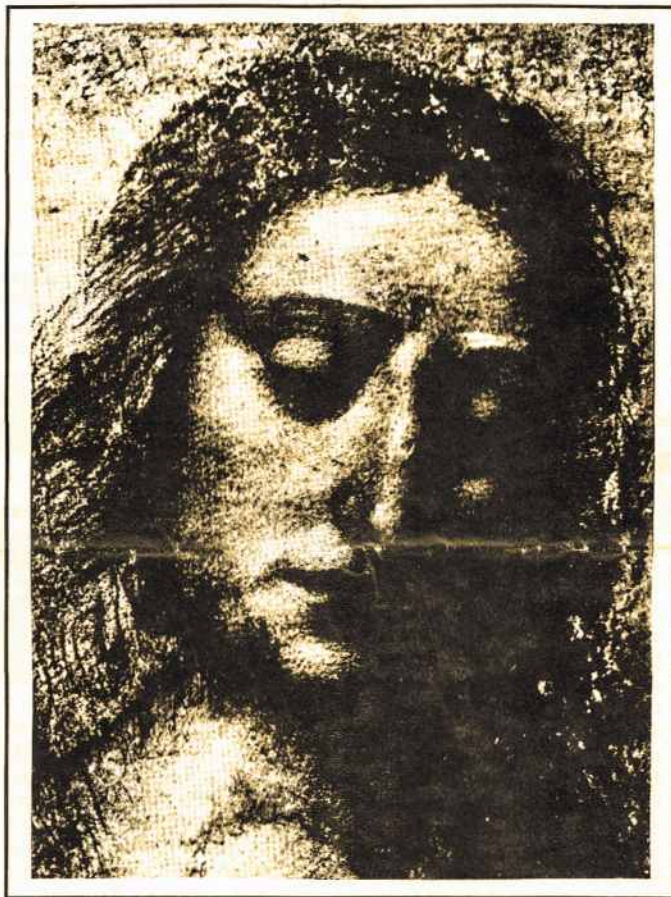
Ponia D.Bindokienė pripažįsta, kad K.Bažnyčia šiuo klausimu pakartotinai ir griežtai yra pasisakiusi, jog nėra ir negali būti jokios kalbos moterims pretenduoti į kunigystę. Suminėjo tačiau tik faktą, bet nesiteikė nurodyti motyvų, dėl kurių Bažnyčia pasisako prieš moterų kunigystę. Motyvai yra, ir jie yra tiek svarūs, kad Bažnyčia klausimą neranda svarstytinu.

Kristus anų laikų atsinešimą į moteris aiškiai pakeitė. Jis leido moterims viešai dalyvauti jo apaštalinėje veikloje. Kelios moterys jį kelionėse sekė ir jam tarnavo. Bet į apaštalų tarpą nepakvietė nė vienos moters. Nepakvietė taip pat nė vienos moters į 70 mokinių tarpą, kuriuos pasiuntė apaštalausti į kaimus ir miestelius, į kuriuos pats ruošėsi vėliau eiti. Paskutinėje Vakarieneje, kurioje įsteigė Eucharistiją, dalyvavo vien 12 apaštalų. Tik jiems suteikė galią aukoti Eucharistijos Auką.

Bažnyčios įsikūrimo vyksme, veikloje ir liturginėse apeigose moterys dalyvavo: dalyvavo aktyviai, bet tik joms skirtose pareigose. Apaštalai Petras ir Paulius savo laiškuose davė specialių nurodymų, kaip moterys privalėjo dalyvauti ir elgtis civiliniame ir bažnyntiniame gyvenime. Š. Paulius savo laiškuose nurodė ir pabrėžė, kad Kristaus Bažnyčioje yra skirtingų funkcijų ir įvairių charizmų. Nurodė taip pat, kad Bažnyčia yra pats Kristus: jo mistinis Kūnas, kuriame visi tikintieji yra gyvi nariai, bet su skirtingomis funkcijomis inesti savo dalį į Bažnyčios gyvenimą bei jos išganingą veiklą. Kiekvienas taigi tikintysis-vyras ar moteris - yra pašauktas atlikti jam skirtas pareigas, kurios yra lygiai svarbios, lygiai kilnios.

Pats Dievas taigi, per savo Vietininką-papiežį, pašaukia ir paskiria įvairioms pareigoms išganymo darbe. Šios pareigos yra privilegija, o ne teisė. O privilegijų niekas neturi teisės reikalauti. Neturi taigi teisės nė moterys reikalauti sau kunigystės.

Reikėtų klausiti, ko moterys

Išganytojas

Leonardo da Vinci (1452-1519)

siekia reikalaujamos kunigystės? Nori sėkmingiau tarnauti sielų išganymui, ar greičiau pirmoje eilėje stato asmenišką ambicijas? Esu tikras, kad pagrindinis siekis yra ambicija parodyti ir įrodyti moters lygybę su vyru visur, net ir prie Dievo altoriaus. Kai kurios nueina dar tiek savo paikume toli, kad reikalauja net ir Dievui nuimti vyrišką vadinimą. Užmirštama, kad dvasia neturi lyties.

Bandoma teigti, kad moteris gal sugebėtų geriau atlikti kunigo tarnystę. Nenorėčiau su tuo sutikti. Dievas moterį sutvėrė su specifinėmis fizinėmis ir dvasinėmis savybėmis - būti motina. Moteris taigi pačia prigimtimi yra pašaukta moterystės, o ne kunigystės sakramentui. Bažnyčia yra reikalinga kunigų, bet mažiau yra reikalinga šventų motinų (fizine ir dvasine prasme). Popiežius Pijus XI enciklikoje „Casri Conubii“ pareiškė „Duokite man šventų motinų, o aš pakeisiu pasaulio veidą.“ Kristaus Vietininkas buvo tikras, jog buvo reikalingas ne tiek kunigų, kiek šventų motinų, kad galėtų vesti žmoniją šventumo-

išganymo keliu. Bažnyčia buvo ir yra reikalinga šventų motinų, kurios tyliai, be kokių nors pretenzijų atlieka Dievo joms skirtas pareigas: pagimdo, išauklėja ir atiduoda į Bažnyčios rankas sūnus ir dukras, kad šį savo ruožtu paruoštų ir įjungtų į išganymo darbą įvairiose funkcijose: kunigų, vienuolių, aktyvių veikėjų apaštalavimo darbe tikintųjų eilėse.

Deja, šiandien daugelis moterų seka pasaulio dvasią, o ji nėra iš Dievo, ir nesižavi motinyste; priešingai, ja kratosi net nuodėmės kaina. Neklauso Bažnyčios mokymo, stojasi net prieš Dievą. Į moterystę žiūrima ne kaip į sakramentą, bet kaip į paprastą dviejų susitarimą drauge gyventi, taip kad susitarimą laisvu dviejų ar vieno apsisprendimu grįstama panaikinti. Iš čia masiniai išsiskyrimai ir divorsai, o vėliau nauji susituokimai lyg tai būtų visai normalu, reikalaujant, kad Bažnyčia neskaitytų to nuodėme ir leistų eiti ir toliau prie sakramentų. Einama dar toliau. Pradedama atmesti net santuoką. Siūloma pripažinti ir praktikuoti vadinamą laisvą meilę.

Geras karys gali būti ir geras krikščionis

Algis Vaškevičius

Krikščioniškosios moralės problemas armijoje nagrinėjo Latvijoje, Jūrmalos mieste, senesniai įvykęs tarptautinis seminaras. Jame dalyvavo karininkai ir kariuomenės kapelionai iš Anglijos, Vokietijos, Norvegijos, Švedijos, Estijos, Latvijos, JAV ir Lietuvos.

Mūsų šaliai atstovavo trisdešimt žmonių. Marijampolės apskritys teritorinės gynybos štabo rinktinės vado majoro Petro Šlivinsko nuomone, seminaro tema buvo nauja ir įdomi.

Seminaro dalyviai kalbėjo, jog trijų Baltijos valstybių kariuomenėse reikia daugiau karo kapelionų, būtinas individualus darbas su kiekvienu kareiviu. Latvijos katalikų bažnyčios vyskupas J.Pujatas teigė, jog iš visuomenės į armiją ateina alkoholio, narkomanijos problemos, būtina visokeriopai stiprinti krikščioniškus santykius tarp karių.

Buvo pabrėžta, kad kariai sekmadieniais turi lankyti bažnyčią toje vietoje, kur tarnauja. Latvių liuteronų bažnyčios atstovo J.Vanago nuomone, ginkluotas žmogus turi būti stiprios dvasios, nes ginklo duota valdžia žmogų dažnai sugadina.

Norvegijos krikščioniškųjų organizacijų kariuomenėje pirmininkas, aviacijos pulkininkas leitenantas T.Knudsenas, kalbėdamas apie nestatutinius santykius kariuomenėje, teigė, jog būtent krikščioniška etika sėkmingai sprendžia daugelį problemų. „Vadas negali paskui save vesti kario ar grandies, jei pats yra bedvasis“, - pacitavo P.Slivinskas pulkininko leitenanto T. Knudseno žodžius. Norvegas atkreipė dėmesį ir į seksualinio karių elgesio problemas. Jo nuomone, gerai, jeigu kariai gyvena prie šeimų, dažnai su jomis susitinka. Kai griūna santykiai šeimoje, tai dažnai atsiliepia tarnyboje - ne vienas karys nukreipia į save ginklą.

Ne vienas pranešėjas analizavo ir pasipriešinimo blogiui problemą. Jie sakė, kad nors Jėzus ragino nesipriešinti blogiui, tačiau tai liečia asmenį, o ne valstybę. Jei šį pasakymą taikytume valstybei, tai reikštų nevaldomą prievartą ir neteisę, viso pasaulio policijos ir ginkluotųjų pajėgų išformavimą, o tai reikštų pasaulinį chaosą.

Analizuodami žmonių žudymo problemą, seminaro dalyviai kalbėjo, kad kiekvienas

karys turi turėti šiuo atžvilgiu savo moralinį kodą. Seštasis Dievo įsakymas teigia „Nežudyk“, tačiau, kaip buvo sakoma seminare, jei krikščionis veikia įstatymų ribose, jis yra teišus Dievo akyse.

Apie ekstremalias sąlygas seminare papasakojo Anglijos karininkas J.Keldickas, pats dalyvavęs Folklando salų konflikte 1982 metais, majoras iš Anglijos J.Durie, dalyvavęs operacijoje „Audra dykumoje“ Kuveite, bei JAV karo kapelionas pulkininkas leitenantas R. Benzingas, Vietnamo karo dalyvis. Visi jie pateikė daug pavyzdžių, kaip ir karinių konfliktų zonoje karys sugebėdavo išlikti krikščioniu, nenusižengti krikščioniškosios moralės nuostatoms.

Kapelionas iš Norvegijos H. Utakeris pavyzdžiais įrodė, jog karo kapeliono pareigybė armijoje būtina, kad jų reikia daugiau. Prieš keletą metų Norvegijoje buvo surengta apklausa - kariai turėjo atsakyti, į ką jie kreiptųsi, jei turėtų asmeninių problemų. 46 procentai apklaustųjų atsakė, jog į kapelioną, 32 - į gydytoją, 8 - į vadą, likusieji neatsakė. „Lietuvos kariuomenėje kapelionai taip pat būtini, nes mes jaučiame dideles moralines spragas“, - sakė P.Slivinskas.

„L.R.“

REFERENDUMAS NEPAVYKO

Balsavo tik 37% turinčių teisę balsuoti.

Citatos be komentarų

„Referendumai - tai be-prasmė idėja. Politiniai žaidimai, ir tiek. Be to, jie nepigiai kainuoja. Vėjais švaistomi pinigai, kurstoma įtampa“.

(Valdas Adamkus, iš interviu „Lietuvos rytui“, 1994 06 11)

„Už Mažeikių „Naftą“ gal ir galima būtų gauti milijardą litų, jei pavyktų surasti kokį išprotėjusį milijardierių, tačiau ar galima eksperimentuoti su valstybe, viską grindžiant vien tikėjimu, kad pusė pasaulio po referendumo Lietuvoje išsikraustys iš proto?“

(„Lietuvos ryto“ Laiko ženklai, 1994 07 14)

„Ar tikriems dešiniams neturėtų iš gėdos rausti žandai, matant tokį patriotizmo nuopuolį, kai valstybės ateitis išduodama vardan politinių dividendų?“

(Saulius Stoma, žinomas publicistas, „Lietuvos rytas“, 1994 06 08)

„Aš manau, kad jeigu referendume bus priimtas sprendimas dėl indeksavimo, tai turės ypač neigiamą reikšmę Lietuvos ekonomikai. Įtariu, jog bus prarasta daug darbo, nuveikto, kad vyktų reformos“

(Martas Laaras, Estijos ministras pirmininkas, „Lietuvos aidas“, 1994 08 03)

„Taupomosiose kasose indėlius turėjo mažiau kaip pusė Lietuvos gyventojų. Ar turi būti mažumas interesai kompensuojami visų Lietuvos žmonių sąskaita?“

(Vyginas Bubnys, Taupomojo banko valdybos pirmininkas)

Kunigystė ir moteris

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Komunija, kur šis privilegija joms yra suteikta.

Kyla ir moralinių pavojų klausimas. Suponuojama, kad turėtų būti kunigų abiejų lyčių. Kokie tada būtų tarpiniai santykiai? Klebonas vyras, o vikaras jauna moteris, arba priešingai. Kasdienis susitikimas, nuolatinis bendravimas, ar nestatytų abiejų pavojun: arba pernelyg artėti į vienas antrą, arba, kas pas moteris lengvai atsitinka, pradėti vienas kito nekęsti. Vyro ir motes sugyvenimas moterystėje yra visai kitos rūšies. Jis veda į tarpasvį susiliejimą, o ne į šitampiną saugotį susiliejimą. Vienintelė išėitis turėtų būti panaikinti celebratą. Šio gal ir laukia tie, kurie remia ir kursto feministes reikalauti kunigystės.

Dievas rūpinasi savo Bažnyčia. Jei moterų kunigystės Bažnyčia būtų reikalinga, Dievas pasirūpintų, kad tai būtų įvykdyta. Dievui juk nėra negalimo dalyko. Tai tačiau per du tūkstančius metų neįvyko ir vargu ar įvyks. Tai vis dėlto nereiškia, kad Bažnyčia mažiau vertintų moteris, negu vyrus. Priešingai, moteris visada buvo vertinamos gal net daugiau, negu vyrai Bažnyčios apaštalinėje veikloje.

Visų pirma Bažnyčia atsiremia į motinas moterystėje gyvenančias ar vienuoles, kurios vykdo dvasinės motinystės pašaukimo darbą: auklėjimo ir mokymo mokyklose, slaugymo-ligoninėse, labdaros-prieglaudose ir kita. Fizinė ir dvasinė motinystė yra lemiamos reikšmės Bažnyčios gyvenime ir apaštalavimo darbe. Tai yra tam tikra prasme kunigiškas įnašas Bažnyčios gyvenime. Juk visi tikintieji - vyrai ar moteris - dalyvauja Kristaus kunigystėje, nors ir nėra pašaukti sakramentinė kunigystėje. Visi esame pašaukti tarnauti Bažnyčioje, o ne pasitarnauti Bažnyčia savoms egoistinėms pretenzijoms į privilegijas.

Kaip visada, taip ir nūdien Bažnyčia yra reikalinga moterų pagelbos išganymo darbe, bet nėra reikalinga jų pagelbos kunigystėje. Jei yra kur parapijų be kunigų, tai tik dėl ypatingų sąlygų ir dėl apsilėidimo iš bažnytinės vadovybės pusės. Pajėgūs kunigai varomi pensijon, o parapijos paliekamos be kunigų. Netruksta ir tokių hierarchų, kurie sąmoningai paveda seselėms vadovauti kai kurioms parapijoms, kad parodytų, jog moteris gali būti kunigais. Kunigų trūkumas priklauso daug nuo šeimų.

Kai krikščioniškose šeimose vyravau egoizmas, kai vengiama vaikų; kai motinos nesistengia auklėti ir aukoti Dievo tarnybai savo vaikų; šeimos visų pirma yra kaltos dėl pašaukimų stokos, dėl kunigų trūkumo.

Ponia D.Bindokienė girtinai kviečia moteris paklusti dabartiniam Bažnyčios nusistatymui moterų kunigystės klausime, reiškia tačiau vilti, kad šis nusistatymas galės kada nors būti persvarstytas ir pakeistas, nes nėra dogmatinis. Nežinau ar toks laikas ateis. Žinau tačiau, kad ne moteris - kunigės atnaujins pasaulį Kristuje, bet šventos motinos ir šventos vienuolės, pakludamos Bažnyčiai su nuolankumu ir tikra meile.

Rusijos kariuomenė pasiliks Baltarusijoje.

Baltarusijos prezidentas Aleksandas Lukašenka užtikrino Rusijos prezidentą Borisą Jelciną bei premjerą Viktorą Cernomyrdiną, jog Baltarusija nereikalaus, kad Rusija išvestų savo kariuomenę iš jos teritorijos.

Pagal ankstesnį Rusijos ir Baltarusijos susitarimą kariuomenė turėjo būti išvesta iš Baltarusijos teritorijos iki 1997 metų.

A.Lukašenka Rusijos vadovams pasiūlė sudaryti ekspertų grupes, kurios įvertintų Rusijos kariuomenės buvimo Baltarusijoje naudą abiem šalims.

L.Sinicynas teigė, jog Baltarusija siekia susitarti dėl Rusijos kariuomenės buvimo principų ir kompensacijų Baltarusijai.

Published by E. Šidlauskas
22 Stradbroke Dve.,
St. Albans. 3021
President of the Lithuanian
Catholic Federation

TEVIŠKES AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė dr. Aurelija Sadauskienė. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kalna metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas talso savo nuožiūra.

A. Radvilavičiaus pieš.
(„Kauno diena“)

PLB pirmininkas B.Nainys ką tik buvo kelias savaites Lietuvoj jau septintą kartą. Atrodo, kad jo labai gausios kelionės turi kokį nors svarbų tikslą, surištą su išeivija ir Lietuva. Iš Lietuvos spaudos pranešimų ir p.Nainio atsakymų į „Lietuvos Ryto“ žurnalistų klausimus, paaiškėja, kad pagrindiniai jo apsilankymo Lietuvoj tikslai buvo trys - 1) dalyvauti Pasaulio lietuvių dainų šventėj, 2) dalyvauti lietuvių bendruomenės kraštų valdybų pirmininkų suvažiavime Anykščiuose, ir 3) dar kartą priminti Lietuvos valdžiai išeivijai rūpimus klausimus: pilietybę, palikto Lietuvoj turto atgavimą ir įvažiavimą be vizų į Lietuvą.

Anykščių suvažiavime, p.Nainio susitikimuos su valdžios ir LDDP atstovais buvo keliami ką tik išvardinti klausimai, bet neužsiminta apie pagrindinę išeivijos ir Lietuvos problemą: korupciją, administracinę betvarę ir mafiją. Kaip PLB pirmininkas tiek kartų buvęs Lietuvoj p.Nainys privalėtų suprasti, jog be korupcijos ir mafijos pašalinimo Lietuva ne tik negalėtų progresuoti, bet galėtų prarasti ir ką tik atgautą nepriklausomybę. Netvarkingas

PLB pirmininko pasimetimas

Rašo dr. Jonas Kunca

valdymas yra privedęs šalį prie didelės ekonominės krizės. Esame praradę ekonominį suverenumą. Galime prarasti ir pačią nepriklausomybę, jei eisime toliau valstybinio pasimetimo keliu. Tokiu atveju pilietybės ir palikto turto atgavimas neturėtų jokios vertės. Taigi dabar išeivijai reikia rūpintis, kad Lietuvos valdžia galų gale pradėtų valstybiškai valdyti, kol dar gal nėra per vėlu.

Korupcija ir netvarka yra Lietuvos vėžys, kurio simptomus matome visose šalies gyvenimo šakose: įstaigose, institucijose, ekonomijoje ir teisėtvarkoj. To vėžio neišgydysim be radiklios operacijos. Išeivija daug prisidėjo prie Lietuvos laisvės atgavimo. Ji dabar turi ne tik teisę, bet ir pareigą oficialiai išreikšti savo nuomonę apie dabartinę šalies padėtį ir galimybes iš jos išeiti.

Kodėl nei Anykščių kraštų atstovų suvažiavime, nei susitikime su LDDP atstovais išeivijos atstovai ir ypač PLB pirmininkas visai neužsiminė apie pagrindinę Lietuvos problemą nei jos

analizavo? Gal tie išeivijos atstovai nesupranta Lietuvos padėties pavojingumo. Gal jie nori, pagal baudžiamųjų paprotį, pataikauti dabartinei ir buvusiom valdžiom. P.Nainys „Lietuvos Ryto“ redakcijoje išreiškė abejonę, ar Lietuva žino, kurlink ji eina. Iš PLB pirmininko žodžių susidaro įspūdis, kad ir jis pats nesigauja, kur eina mūsų šalis, nei dėl koto taip yra. Ką jis žino, kad dalykai susiklostė ne visai taip, kaip mes išeiviai tikėjome. Buvusiam 7 kartus Lietuvoj išeivijos vadui priderėtų turėti žymiai aiškesnį vaizdą. Aišku, jei tos 7 kelionės apsiribojot turizmu ir nebuvo panaudotos objektyvių žinių rinkimui, gali būti, kad PLB pirmininkas dar nežino, kurlink eina Lietuva. Tokiu atveju jis priverstas tylėti, kad neparodyti savo ignorancijos.

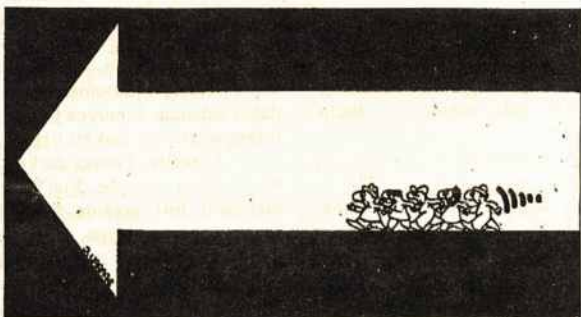
Kaip ten bebūtų, tokie Anykščių suvažiavimai ir toks išeivijos „atstovavimas“ yra laiko ir pinigų beprasmiškas leidimas.

Užklaustas žurnalistų, p.Nainys sutiko, jog ir išeivijoj lietuviai mažai kuo skiriasi nuo Lietuvos žmonių.

Esą pakanka čia ir ginčų, nesutarimų ir net šmeižtų. Apie šito reikšminio priežastis jis neužsiminė. Gal jam buvo nepatogu pripažinti, kad ginčus ir nesantaikas išeivijoj, panašiai kaip Lietuvoj, kelia oportunistai, norintys užimti vadovaujančias vietas, bet neturintys tam kvalifikacijų. Oportunistų intrigos atbaido rimtus veikėjus nuo visuomeninio darbo, kurio apsimeteliai nesugeba atlikti. Tai visų rūšių veikla išeivijoj yra degraduojama. Pats išeivijos atstovų suvažiavimas ir susitikimai su Lietuvos politikais rodo, kad išeivija nėra tinkamai atstovaujama. Išleidimas knygos apie Lietuvos istorinius okupacijos įvykius irgi rodo, kad apsiėmę įvykdyti šį darbą išeivijos vadai jo neatlieka tinkamai, iššaukdami daug kritikos ir net reikalavimų PLB pirmininko pasitraukimui.

PLB vadovavimo problema turėtų spręsti pati išeivija, išrinkdama sumanesnius vyrus ar moteris, kurie ištikrųjų sugebėtų atstovauti išeiviją. Be to, svarbesni klausimai kaip santykiai su Lietuvos valdžiom, turėtų būti svarstomi bendruomenių susirinkimuose. Jie per svarbūs, kad galėtų būti palikti spręsti vienam asmeniui.

121 lietuvis paragino gelbėti Lietuvą nuo Eurazijos grėsmės

Jono Varno pieš.

Lietuvos spaudoje buvo išplatintas „Atsišaukimas dėl Lietuvos saugumo“, kurį pasirašė 121 žmogus. Kreipdamiesi į Lietuvos piliečius, jie rašo, kad gyvename meta, nuo kurio priklausau, ar Lietuva įžengs į XXI amžių įsitvirtinusios Europos krikščioniškosios civilizacijos tautų šeimoje, ar liks veikiamą Eurazijos grėsmės.

Atsišaukime perspėjama, kad Lietuva tebelieka pavojingai - tarsi Rusijos replėse - įsprausta tarp dviejų labiausiai sukarintų Europoje teritorijų - Karaliaučiaus krašto ir Baltarusijos, be to, Rusija stengiasi išsaugoti savo „karinį buvimą“ Baltijos valstybėse. Tokiomis aplinkybėmis, anot atsišaukimo, įteisinus Rusijos karinį tranzitą per Lietuvą, būtų atkurta vientisa Rusijos karinė sistema, kurios dalimi taptų ir Lietuva.

„Rusija ir kitokiais būdais stengiasi pajungti Lietuvą: ji nesilaiko pasirašytų sutarčių ir sudaro išskirtinai nepalankias sąlygas prekybai, stengiasi steigti Lietuvos teritorijoje savo ekonomines bazes“. Atsišaukime pažymima, kad tai daroma per suinteresuotus tarpininkus arba tiesiogiai perimant Lietuvos ekonomikai strategiškai svarbių, ypač susijusių su energetika, įmonių ir transporto įrenginių nuosavybę.

Nurodoma, kad remiamos konkrečios pastangos jungtis į Europos Sąjungą, Vakarų Europos

Sąjungą ir NATO. Minimas Seimo daugumos priimtas įstatymas, „kurio faktiškai atsisakoma valstybės sienos su NVS gynybos“. Tai vertiname „kaip sąmoningas krašto apsaugos sistemos griovimas.“

„Mes raginame Lietuvos valdžią neleisti Rusijai - įsigyjant akcijas ar kitu būdu - perimti Lietuvos įmonių nuosavybę, nesudaryti sąlygų Rusijai ekonomines bazes steigti. Mes tvirtai pasisakome už stiprinančias saugumą priemones - sudaryti reikalingas sąlygas Vakarų kapitalui ir rimtoms Vakarų firmoms įsikurti Lietuvoje.“

Mes raginame Vyriausybę pradėti tikrą kovą su ardomųjų ir kitų Rusijos struktūrų veikla Lietuvoje, apsaugoti nuo jų poveikio Lietuvos valstybės institucijas.

Mes raginame Lietuvos Prezidentą ir Vyriausybę tarptautiniu mastu siekti Karaliaučiaus krašto visiško demilitarizavimo ir savarankiškos jo raidos.“

Atsišaukimą pasirašė 2 adademikai ir 2 dvasininkijos atstovai, 28 habilituoti daktarai, 10 rašytojų, 7 dailininkai, 4 kompozitoriai ir tiek pat teisininkų, po vieną ūkininką ir pensininką, dainininką-visuomenės veikėją, bankų konsultantą, valstybės tarnautoją, menotyrininkę. Taip pat yra režisierių, mokytojų, gydytojų, inžinierių, dailininkų, žurnalistų, verslininkų bei visuomenės veikėjų.

„Ten, kur pasaulis pralaimėjo“

Visa italų spauda gyvai komentuoja rugpjūčio 17 d. paskelbtą pranešimą apie Popiežiaus kelionę į Sarajevą rugsėjo 8 dieną.

Taigi Popiežius vyks į Sarajevą. Pagaliau išpildys ilgai svarstytas, trokštas ir ginčytas sumanymas. Šį kartą tai nebus triumfo kelionė, bet tikras kryžiaus kelias. Popiežiaus nesveikins delnais plojančios minios, vaikai nemojuos vėliavėlėmis, nebus ilgų sveikinimo kalbų ir iškilmingų Mišių aikštėse ir stadionuose. Šįkart Popiežius vyks į iškankintą, dviejų metų apgulties smaugtą, nuo pasaulio atskirtą miestą, kasdien laukiantį katastrofos, ant kalvų laukiančių priešų lemtingo puolimo. Popiežius pereis tomis, krauju kvepiančiomis gatvėmis.

Tai bus pirmą kelionę, visoje popiežystės istorijoje, į patį karo židinį. Anksčiau, kur nors kilus karui, Jono Pauliaus II-ojo pirmtakai rašydavo laiškus ir juose vardan Dievo maldaudavo sudėti ginklus. Vėliau, gyvu balsu šaukdavo iš savo balkonų. Dabar Popiežius asmeniškai vyks į patį nevilties židinį, pats taps mūsų šimtmečio pabaigą aptemdžiusios neapykantos taikiniu. Jau dvejus metus trunka Bosnijos karas; dvejus metus Popiežius ragina ir maldauja

liautis, bet žodžių niekas neklauso. Kelionė į Sarajevą bus dalijimosi kančia ženklas. Bent tas kelias valandas, Popiežius kartu su Sarajevo gyventojais dalyvis kentėjimų duona, kad atsipeikėtų tie, kurie nuo kalvų šauda į praevius.

Tai bus turbūt pati sunkiausia visų Jono Pauliaus II-ojo apaštalinųjų kelionių. Skirtingai, negu anksčiau būdavo, Popiežius šį kartą nevyks tik pas katalikus, kurių Sarajeve tėra vos maža saujelė. Šį kartą Popiežius vyks ieškoti žmonių, kurie dar sugeba statyti, o ne vien griauti.

Nė vienos valstybės vadovas lig šiol dar nedrįso aplankyti Sarajevo. Dėl to, Popiežius kelionė turėtų jiems būti padrasinimo ženklas. Ne padrasinimas, tuoj pat jo pavyzdžiu lankyti apsuptą miestą, bet prisiminti reikiama dalį atsakomybės. Tačiau pirmiausiai šis vizitas bus vilties ženklas patiems Sarajevo gyventojams, kurie jau prarado viltį solidarumu ir jau ima prarasti viltį žmoniškumu, jau ima mąstyti ir jausti taip, tarytum būtų gyvi palaidoti. Atvykęs į Sarajevą, pabučiavęs tą suteptą ir sukrūvintą žemę, Popiežius paliduos, kad praradus visas realias galimybes dar galima ir reikia tikėtis stebuklo.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

Opozicijos lyderis reikalauja ištirti A. Smetonas mirties aplinkybes

Prof. V. Landsbergis paskelbė pareiškimą, kuriame sakoma: „Pirmojo ir ketvirtojo Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonas 120-ųjų gimimo metinių sukaktis priminė ir šiemet beveik neminėtą jo tragiškos žūties 50 metų sukaktį. Tai įvyko Jungtinės Valstijose, Antrajam pasauliniam karui jau krypstant į pabaigą, artėjant sovietinei Lietuvos okupacijai.“

Vienintelė šalis, labai suinteresuota, kad A. Smetonos neliktų, kad toks asmuo

neapsirodytų Potsdame, Zenevoje arba New Yorke svarstant pokarinę pasaulio santvarką pagal Atlanto Chartiją, buvo Sovietų Sąjunga. Jei namų gaisro ugnyje neiškiomis aplinkybėmis tada būtų žuvęs JAV prezidentas, apie tai dešimtis metų vyktų debatai, tyrimai, būtų parašyta daugybė knygų. Lietuvos Respublikai, kuri prieš ketverius metus atgavo Nepriklausomybę ir beveik prieš dvejus metus, 1992-ųjų spalio 25 dieną atkūrė prezidento instituciją, pritikytų paprašyti JAV Vyriausybės pateikti visus tyrimų duomenis, jeigu yra - ir slaptus - apie Lietuvos Prezidento žuvimą 1944-aisiais metais, o esant reikalui - šiuos tyrimus atnaujinti ir papildyti.

„L.A.“

Lietuvos politikos bruožai šalies gyventojų vidurvasario žvilgsniu

Radio ir televizijos sociologinių tyrimų skyrius 1994 m. birželio 28 liepos 4 dienomis atliko visuomenės nuomonės apklausą.

Buvo apklaustas 1021 asmuo 18 metų ir vyresni 129 Lietuvos vietovėse. Apklausos asmenų modelis atitinka gyventojų sudėtį pagal amžių, lyties, gyvenamosios vietos ir tautybės požymius. Apklausos rezultatai reprezentuoja šalies gyventojų nuomonę.

Visuomenės nuomonė apie žinomesnius šalies valdžios ir partijų pareigūnus (proc.)

	Gera	Bloga	Nei gera, nei bloga
1. E. Bičkauskas	44,1	6,5	15,3
2. A. Brazauskas	37,6	18,6	21,5
3. R. Ozolas	29,5	9,7	23,2
4. V. Landsbergis	26,2	31,2	16,9
5. A. Šteževičius	21,8	26,4	20,9
6. G. Vagnorius	21,5	34,6	14,7
7. Č. Juršėnas	21,3	26,4	21,4
8. A. Sakalas	19,7	11,2	21,7
9. A. Saudargas	18,6	12,3	17,2
10. S. Pečiūnas	15,4	13,0	16,7
11. R. Smetona	13,0	14,1	15,8
12. A. Kubilius	12,8	14,1	12,6
13. J. Karosas	9,5	20,6	13,9
14. G. Kirkilas	7,9	21,3	16,0
15. P. Gylys	7,4	26,2	20,5

Kam suteikti teisę kelti kandidatus rinkimuose (proc.)

	Tik partijoms	Partijoms ir visuomeninėms organizacijoms	Sunku spręsti
Seimo rinkimuose	20,4	27,7	51,9
Savivaldybių rinkimuose	11,3	28,0	60,7

Visuomenės nuomonė apie politines jėgas (proc.)

	Gera	Bloga	Nei gera, nei bloga
1. Krikščionių demokratų partija	19,8	12,0	16,8
2. LDDP	19,4	30,0	20,8
3. Tėvynės sąjunga (konservatoriai)	18,5	18,8	11,6
4. Sąjūdis	16,4	29,2	18,5
5. Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	14,2	16,4	12,8
6. Vyskupo M. Valančiaus sąjūdis	13,9	10,9	11,7
7. Socialdemokratų partija	13,2	12,5	21,6
8. Tautininkų sąjunga	13,1	15,8	12,7
9. Centro sąjunga	12,4	11,0	18,7
10. Demokratų partija	11,4	9,6	13,8
11. Lietuvos piliečių chartija	10,8	12,6	9,8
12. Žalioji partija	8,9	13,7	14,3
13. Liberalų sąjunga	6,8	13,2	16,5
14. Valstiečių partija	4,7	12,3	11,0
15. Laisvės lyga	4,6	26,8	16,3
16. Socialistų partija	4,2	18,8	7,6
17. Tautos pažangos judėjimas	3,5	17,0	11,0
18. Lietuvos lenkų sąjunga	1,8	22,7	8,9

Visuomenės nuomonė apie valstybės ir kitų struktūrų veiklą (proc.)

	Gera	Bloga	Nei gera, nei bloga
1. Radijo, televizijos (apskritai)	48,6	6,5	30,2
2. Spaudos (apskritai)	46,7	7,8	29,4
3. Prezidento valdžios	21,5	31,2	30,9
4. Krašto apsaugos	9,5	29,5	32,9
5. Vyriausybės	9,3	41,6	33,0
6. Policijos	8,0	39,4	35,1
7. Lietuvos valdžios (apskritai)	6,8	38,3	37,8
8. Seimo	5,9	43,9	34,6
9. Teismų	4,8	44,3	25,4
10. Miestų (rajonų) savivaldybių	3,4	47,5	29,0

Kaip visuomenė palaiko Seimo gruputes (proc.)

Palaiko Seimo daugumą	20,3
Palaiko Seimo opoziciją	18,5
Palaiko centristines frakcijas	9,6
Nepalaiko nė vienos iš jų	23,9
Sunku pasakyti	27,7

Nuomonė apie dalyvavimą referendumuose dėl indėlių, privatizavimo ir teisėtvarkos (proc.)

Mano dalyvauti	31,2
Mano nedalyvauti	40,5
Sunku pasakyti	28,3

Už kuriuos žinomesnius asmenis (jų pavardės buvo išvardytos, o kandidatavimas yra suprantamas skirtingose apygardose) rinkėjai balsuotų Seimo rinkimuose šiuo metu (proc.)

V. Adamkų	26,0	Č. Juršėną	9,1
E. Bičkauską	25,7	A. Sakalą	8,2
A. Brazauską	24,5	R. Smetoną	7,1
V. Landsbergį	19,8	S. Pečiūną	6,1
R. Ozolą	15,5	A. Kubilių	5,6
G. Vagnorių	14,9	K. Bobelį	5,4
J. Paleckį	14,3	A. Terlecką	4,5
N. Medvedevą	12,6	V. Andriukaitį	4,1
K. Antanavičių	10,7	V. Petkevičių	3,3
A. Šaudargą	10,7	J. Karosą	3,1
A. Šteževičių	10,7	G. Kirkilį	2,2

Kiek partijos ir judėjimai turi rinkėjų (ne vienintelio apsisprendimo), galinčių šiuo metu balsuoti už jų kandidatų sąrašus Seimo ar savivaldybių rinkimuose (proc.)

LDDP	18,1
Krikščionių demokratų partijos	16,4
Tėvynės sąjungos (konservatorių)	15,8
Socialdemokratų partijos	12,4
Centro sąjungos	10,9
Lietuvos sąjūdžio	10,6
Tautininkų sąjungos	8,4
Demokratų partijos	6,6
Politiškai kalinių ir tremtinių sąjungos	6,5
Lietuvos piliečių chartijos	6,4
Liberalų sąjungos	5,8
Vyskupo Valančiaus blaivystės sąjūdžio	4,9
Žaliosios partijos	3,4
Tautos pažangos judėjimo	2,9
Valstiečių partijos	2,6
Laisvės lygos	2,5
Lenkų sąjungos	1,3

Eurazijos liekana Lietuvoje: piliečių registracija

Rimvydas Valatka

Europoje niekas neklausia, kur yra Europos centras. Ten toks klausimas būtų per daug kvailas.

Lietuvoje taip pat šito neklausia. Lietuvoje tiesiog žino, kad Europos bamba yra Lietuvoje. Likimo ironija: Europos centrą lietuviai išsimatavo labiausiai atsilikusioje šalies dalyje, kur Europa visai nekvepia ir dar greit nekveps.

Niekas garsiai neklausia, kur Lietuvoje susiduria Europa su Azija. Tiesiog per daug pavyzdžių, kad tai ką nors stebintų. Net 121 lietuvių intelektualas ir pensininkas gąsdino šalį kaimyninės Eurazijos grėsme. Tačiau mobilizacinės įtampos sklindą taurę galima ir kitaip paversti.

Stalininės Eurazijos rudimentas Lietuvoje: privaloma piliečių registracija. Eurazijos grėsmė sklinda iš pasų stalų ir pasienio punkto: „Be registracijos? Atgal!“

Kas geriausiai gali apsaukti tokią lietuvišką Euraziją?

Cia gyvenantys lietuviai to nesuvoks - jie įpratinti savo registraciją žvelgti pamaldžiai. Viena lietuvių, nutekėjusi į Ameriką ir sugrįžusi aplankyti tėvų, pasijuto kaip Eglė žalčių karalienė, nes nepriklausomos Lietuvos valdininkai pasakė: pasas neregistruotas, išvykti į užsienį negalima. Be to, (koks siaubas!), jos pase nėra antspaudo, kad ji ištektėjusi už tokio ir tokio amerikono.

Amerikonėjanti lietuvių su lietuvišku pasu mėgino paaiškinti, kad JAV, kaip ir visame civilizuotame pasaulyje, niekas šitaip deržimordiškai žmogaus teisių ir laisvių nevaržo, bet Lietuvos biurokratai laikėsi savo. Duok tu jiems registraciją „Chicago, 65 st.“ arba savo Žilvino daugiau nematysi.

121 lietuvis šaukęs apie Eurazijos grėsmę, šitos situacijos grėsmę lyg ir nelaiko. Tarp 121 buvo ne vienas, kurie po nepriklausomybės atkūrimo galėjo panaudoti savo galią ir įtaką valstybėje, kad šio stalininio rudimento neliktų.

Nepanaudojo. Žmogaus teisės ir laisvės Lietuvoje - antroji vieta. Lietuvis turi gyventi amžinąjį įtampoj ir pagarbioj valdžios baimėj.

Kita Vakarais jau kvepianti lietuvių kelinta savaitė vaikšto kryžiaus kelius, maldaujair teisinasi prieš milicija tebekvepiančias valdininkes, kad lietuviški deržimordos lietuviškame pase iškraipė jos vokišką pavarde.

Iškraipyti žmogaus pavarde Lietuvoje yra gerokai paprasčiau

negu ją atstatyti, kokia buvo. Pasirodo, tam reikia net įstatymo.

Įstatymo nuo bukumo ir nenoro pripažinti savo klaidą nepajėgus priimti net pats protingiausias pasaulio parlamentas, ką jau bekalbėti apie Lietuvos Seimą.

Neregistruotas žmogus Europos centre yra baisiau negu raupsuotas, faktiškai prevencinis. Žmogus be registracijos pase praranda judėjimo laisvę, negali pretenduoti į gydymą.

Jeigu tu registruotas Balbierišky, o gyveni Vilniuje, čia tu negali net egzaminų vairuotojo teisėms laikyti. Didysis Josifas vartos grabe prie Kremliaus sienos ir šaiposi: litovcai yra geri mokiniai.

Kartą per mėnesį šalies savivaldybėse įšventinama į Lietuvos piliečius. Kokių tik cirkių nepamatysi besiklausydamas, kaip būsimieji Lietuvos valstybės valdiniai laužo liežuvį ir klumpa ties kiekviena trumpo lietuviško priesaikos teksto eilute.

Tie, kurie penkiasdešimt metų čia gyrėsi nemoką lietuviškai, o atėjus Atgimimui gąsdino tankais, ir dabar nemoka lietuviškai. Klausimas, ar negalima priesaikos tekso perskaityti rusiškai, nekelti įtarimo nei jiems patiems, nei valdininkams, besiklausantiems pasityčiojimo iš priesaikos. Nors valdininkai ir žino, kad pilietybė nesuteikiama automatiškai, jog dabar būsimas Lietuvos pilietis jau turėtų pusėtinai mokėti lietuviškai.

Apskritai keistas daiktas yra toji Lietuvos pilietybė. Visi Vilniaus mafiozai turi gražius lietuviškus pasus. Jie yra piliečiai, nors taip jų lietuvių gali surasti nebent pačiose apačiose. Piliečiai jie tapo gal net anksčiau už tuos, kurie 1991 sausį naktimis šalo šalia laužų prie Parlamento ir beveik fatališkai laukė sovietinių komandų atakos.

Galima lažintis, jog Lietuvoje tebe gyvenantis buvęs NKVD, KGB, tardytojas ar rusų armijos karo veteranas, nė žodžio nemokantis lietuviškai, dar ir dabar kur nors Vilniuje reikalaujantis kalbėti „žmoniškai“, tai yra nelietuviškai, Lietuvos pilietybę gali gauti greičiau negu lietuvis, tik dabar sumanęs sugrįžti į Tėvynę iš Maskvos ar Sibiro.

Tokia Eurazija. Europos centre. Kur madinga šaukti apie mistinę grėsmę, kur nė dienos neįmanoma pagryventi be virtuoziška eskaluojamos grėsmės įvaizdžio. Kur rutina ar net pajaukos objektu tampa žodžiai: Tėvynė, patriotas, pilietis.

„L.R.“

Politikų atostogos.

Jono Varno pieš.

Ar padėsite kaupiti užsienio lietuvių Švietimo Archyvą?

Užsienio liuanistinės mokyklos ir pedagogikos mokslininkų teorinė ir praktinė veikla užima išskirtinę garbingą vietą mūsų tautos kultūros istorijoje. Istoriniai ir politiniai Lietuvos valstybės lūžiai, gimtojo krašto netektis, trėmimai, tautos dvasinės kultūros genocidas nepajėgė ir svetur atsidūrusių lietuvių atimti noro mokyti ir šviesti, steigti lietuviškas mokyklas ir jose ugdyti vaikų pagarbą ir meilę gimtajam žodžiui, kultūrai ir tradicijoms.

Ištrema iš gimtojo lizdo lietuviškoji tautinė mokykla atgimė Rusijoje, Pirmojo pasaulinio karo metais. Vėliau, Sibiro ledynuose, gulaguose vaikams užmiršti gimtosios kalbos neleido lietuviai tėvai; prasmingos nepriklausomos Lietuvos švietimo tradicijos, kiek leido galimybės ir jėgos, buvo tęsiamos pokario Vokietijos lietuviškose „vargų mokyklose“. Lietuvių viltys greitai sugrįžti į išlaisvintą Lietuvą neišsipildė, bet tremtinių mokytojų įskiepyta meilė ir pagarbą gimtajam kraštui, kalbai jaunimas perdavė savo vaikams ir vaikaičiams, iki šiol vistose pasaulio kraštuose dirbantiems

dr. Kęstutis Peckus

Lietuvai.

Niekas tikriausiai negalės paneigti, kad lietuvių išlaikyti užsienyje padėjo ir padeda įvairios švietimo besirūpinančios organizacijos ir liuanistinės mokyklos, kurių gyvavimo 45-metį minime šiais metais.

Tai matyti ir iš Pasaulio Lietuvių Archyve Cikagoje esančios negausios ir dar nesukataloguotos, bet visiems itin reikšmingos medžiagos. Vertingų, bet daug kam dar nežinomų duomenų apie lietuvių tremtinių vargo mokyklas yra ir Vokietijos DP stovyklų archyve, kuris yra PLA dalis.

Si medžiaga į Pasaulio Lietuvių Archyvą pateko įvairiais keliais: vieni patys padovanojo, kitų giminės, draugai ar artimieji atnešė, trečių buvo paprašyta... Jei nebūtų buvę istoriko V.Liulevičiaus, tikro Lietuvos patrioto, Istorinės medžiagos rinkimo komisijos pirmininko, vargu ar turėtume Vokietijos DP stovyklų archyvą, kuriame randame itin svarbių žinių ir apie lietuvių tremtinių mokyklas, mokytojus, mokinius, M.Zidonio vadovaujamos LTB Švietimo

Valdybos darbą. JAV liuanistinių mokyklų istorijos rinkimu 1962 m. susirūpino JAV LS Centrinė Švietimo Taryba ir šiam darbui paskirtas jos narys V.Binkis. Jo pastangomis buvo surinkta 41 JAV liuanistinės mokyklos istorija. Tačiau tai tik mažas lašas didžiulėje jūroje... Juk liuanistinių mokyklų, įvairių švietimo besirūpinančių organizacijų buvo žymiai daugiau, jos veikė ir beveikia ne tik JAV, bet ir Australijoje, Kanadoje, kituose žemynuose ir valstybėse.

Lituanistikos tyrimo ir Studijų Centri Cikagoje, jos pirmininkui prof.dr.J.Račkauskui ir kitiems bendradarbiams kilo sumanymas PLA rėmuose sudaryti atskirą švietimo archyvą, papildyti ir sutvarkyti ten jau esančią medžiagą ir pakviesti visus užsienio lietuvius prisidėti prie šio kilnaus darbo.

Į talką tvarkant švietimo archyvą bei toliau tęsti savo liuanistinio švietimo istorijos tyrinėjimus pakviestas ir šių eilučių autorius, Vilniaus Pedagoginio Universiteto dėstytojas, kurio kelionė ir išlaikymą finansiškai parėmė LTSC.

Paskelbus Cikagos laikraštį „Draugas“ kreipimąsi „Padėkime kaupiti užsienio lietuvių švietimo archyvą“, atsiliepti ne vienas

užsienio lietuvis, kuris perdavė daug vertingų liuanistinių mokyklų istoriją liudijančių dokumentų, vadovėlių, knygų ir kita.

Taigi Švietimo Archyvas jau tvarkomas, renkami ir kaupiami dokumentai, parodantys liuanistinių mokyklų ir užsienio lietuvių švietimo nueitą prasmingą kelią. Lituanistikos Tyrimų ir Studijų Centras Cikagoje iki šių metų pabaigos yra pasiryžęs sukaupti kiek galima gausų ir vertingą švietimo archyvą. Todėl jis prašo visų kraštų buvusių ir dabartinių liuanistinių mokyklų vedėjų (direktorių), mokytojų, vadovėlių ir mokymo priemonių autorių, mokinių ir tėvų nuosirdžios paramos - atiduokite užsienio lietuvių švietimo archyvui tą, kas jūsų nuomone, turi išliekamąją vertę ateinančioms kartoms. Tegul po mūsų atėję pamato nuosirdžias liuanistinio švietimo pastangas ugdyti jaunimo meilę tėvų kalbai, Lietuvos tradicijoms ir papročiams.

Dokumentus Švietimo Archyvui priima LTSC (5620 So Claremont Av., Chicago, IL 60636). Informacijai tel. 312-434-4545. Nuosirdžiai tikimės visų Australijos lietuvių, neabejingų liuanistinio švietimo istorijai, pagalbos.

Lietuvos Viešoji Policija

Rašo Vladas Stukevičius

Viešoji Policija. Tai didžiausia ir pagrindinė krašto policinė administracinė pajėga. Viešosios policijos darbo apimtis buvo visa valstybės teritorija. Administracinio darbo tvarkymo požiūriu, Viešoji policija buvo suskirstyta apskritymis ir priklausė apskričių viršininkams.

Kiekvienoje apskrityje Viešosios policijos vadovas buvo policijos vadas. Apskrities valsčiai turėjo policijos nuovadas. Iki 1932 metų policijos nuovadas sudarė atskirais vienetais keli valsčiai su policijos punktais.

1932-33 metais buvo pravesta pagrindinė viešosios policijos reforma. Pagrindiniai policijos padaliniai - nuovados savo apimties ribose turėjo po kelis valsčius, buvo susmulkintos ir kiekviename valsčiuje įsteigta savistovi policijos nuovada, sutampanti su valsčiaus ploto ribomis.

Pagal valsčių gyventojų didumą ir ryšium su to darbo gausumu didesnės nuovados buvo pavadintos pirmos eilės nuovadomis, amžesnės antros eilės, su atitinkamais policijos darbininkų (policininkų ir vachmistų) bei nuovadų viršininkų padėjėjų) skaičiais. Toks administracinis krašto teritorijos paskirstymas praktikoje pasirodė labai geras ir piliečiai buvo labai patenkinti. Atskiri policijos pareigūnai, turėdami mažesnę teritorinį plotą, turėjo galimumą pažinti geriau gyventojų sudėtį, suprasti tinkamiau jų reikalavimus ir tuo pačiu galėjo teikti geresnę patarnavimą piliečiams.

Gyventojams taip pat nereikėjo toli vykti ir gaišti kelionėje daug laiko, kad reikalui atsitikus, galėtų pasiekti policijos nuovados centrą. Didesniuose miestuose, kaip Kaune ir vėliau atgautame Vilniuje, kur buvo įvairnesnė gyventojų sudėtis ir pats gyvenimas daug kuo skyrėsi nuo ramaus kaimo gyvenimo, kur vystėsi pramonė, plėtėsi prekyba ir policijos uždaviniai, buvo įvairesni.

Atitinkamai buvo ir policijos kadrai prie tų reikalavimų pritaikomi ir lavinami bei pritaikomi dar smulkesnei specifikacijai atskiromis darbo sritimis. Be pagrindinių viešosios policijos tvarkos palaikymo nuovadų dar buvo šios specialios nuovados ir padaliniai.

1. Mokesčių nuovada, kurios uždavinys buvo rūpintis tik mokesčių išieškojimą. 2. Eismo policijos nuovada, įsteigta 1932 metais, kurios žinioje buvo išimtinai eismo priežiūra bei motorizuotų auto ir taip pat vežikams taikomų taisyklių ugdymas. 3. Teismo reikalams nuovada, kurios darbo apimtis buvo atstovauti policiją viešojo kaltinimo bylose, apylinkės teismuose. 4. Mažamečių nusikaltėlių nuovada, kurios pats vardas nusako jos paskirtį, t.y. kova su mažamečių bei vaikų nusikaltimais bei jų priežiūra. 5. Policijos rezervas naudojamas skubiems ir netikėtai kilusiems reikalams tvarkyti, kaip riaušių, nelegalių demonstracijų ramimas, skubi pagalba nusikaltėlius gaudant ir t.t. Policijos rezervas buvo raitasis, motorizuotas (techniškas būrys) ir pėščiųjų rezervas.

Taip atrodo trumpais bruožais Lietuvos Viešosios policijos organizacija. Kokios gi buvo pagrindinės jos pareigos. Kaip visur taip ir Lietuvoje pagrindinės policijos pareigos buvo kova su nusikaltimais ir tvarkos palaikymas ramiam piliečių gyvenimui laiduoti, ką nusako ir policijos šūkis: „Tvarka ir teisėtumas valstybės pagrindas“.

Tačiau be minėtų pagrindinių policijos uždavinių, viešajam krašto gyvenimui tobulėjant, policija pačiais įstatymais buvo uždėta daugelis kitų pareigų. Šia proga noriu paminėti keletą įstatymais policijai pavestų svarbesnių pareigų liečiančių viešojo gyvenimo tvarkymą.

1929 metais buvo pakeistas

Baudžiamosios Teisenos įstatymas pagal kurį policijos valdininkams, nežemesniems kaip nuovados viršininko padėjėjams, gi žemesniems prokurorui sutikus, buvo pavesta kvotų vedimas Apygardų teismuose. Taigi čia policijai buvo pavesta dalis teismo tarytojo pareigų. 1929 metais Veterinarijos įstatymas įpareigojo policiją vykdyti gyvulių susirgimų atvejais priežiūrą.

1931 metais buvo išleistas Autovežinių įstatymas, pakeistas 1935 metais Viešaisiais keliais judėjimo įstatymų ir tam įstatymui vykdyti taisyklėmis. Jis policijai pavėdė daug naujų įpareigojimų susisiekimo priežiūros srityje. Verta pabrėžti, kad šis įstatymas suteikė policijai daugiau galios, nes įgalino už menkesnės rūšies nusizengimus judėjimo taisyklėms bausti vietoje iki 5 litų pabaudos. 1933 metais įstatymas kovai su žmonių apkrečiamoms ligoms taip pat uždėjo policijai svarbių pareigų. 1934 metais įstatymas dėl valstybės mokesčių imamos tvarkos įpareigojo policiją ir mokesčius išieškoti. Taip pat uždėjo pareigą ieškoti ligonių kasų, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Darbo rūmų suimtiesiems išlaikyti ir daugelį kitokių mokesčių.

1935 metais buvo išleistas Orinio susisiekimo įstatymas, kuris taip pat davė policijai naujų pareigų oro susisiekimo plotmėje. 1935 metais išleistas Kainų priežiūros įstatymas, kur policija taip pat buvo įpareigota žitūrti kainų tvarkytojo potvarkiu vykdydama. Tai keli pavyzdžiai kur policija buvo įstatyminiai įpareigota vydyti jai uždėtas prievoles skirtingos nei kovai su nusikaltimais srityse.

Šia proga noriu policijos darbui paryškinti iš pavykusios man gauti medžiagos parodyti kiek policijos darbo padaryta per tik porą metų nusikaltimus beaiškinant ir kitas pareigas einant. 1934 metais

užregistruota viso 57,283 nusikaltimų. 1937 metais užregistruota viso 82,682 nusikaltimai. Viešosios ir Geležinkelių policijos atlikta kvotų 1931 metais 28,869, 1937 metais 11,056. Už įvairius nusizengimus surašyta protokolų 1931 metais 56,375, 1937 metais 74,722. Policijos nuovados registruota įvairiais reikalais įplaukusių raštų 1931 metais 794,651, 1937 metais 1,325,783 iš jų piniginių raštų 1931 metais 328,326. (Tas sudaro 43 procentus visų raštų.) 1937 metais 566,431, tas sudaro 42 procentus visų raštų. Ieškomos per policiją piniginės sumos buvo tokios: 1931 metais 57,622,546 litų 1937 metais 62,204,465 litų. Už mokesčių nesumokėjimą policija buvo aprašiusi kilnojamą turtą 1931 metais 57,898 atsitikimais išieškojimui 7,741,602 litų. Išvaržytinių policija padavė 1931 metais 809 atsitikimais ir gavo 393,979 litų, 1937 metais 795 atsitikimais ir gavo 75,538 litų. Tai yra trumpas žvilgsnis į Viešosios policijos nueitą kelią ir atliktus darbus. Mažesneje apimtyje negu Viešoji policija savo darbo ribose reikšėsi kitos policijos rūšys. Antroji savo svoriu po Viešosios policijos kaip tvarkos tarnybos atstovė specialioje teritorijoje reikia skaityti Geležinkelių Policiją.

Lietuvos policija tikslingesniai pareigų ir darbo paskirstymo labai buvo specifikuota atskiromis rūšimis, būtent: 1. Viešoji policija. 2. Geležinkelių policija. 3. Vandens kelių policija. 4. Privatinė policija. 5. Pasienio policija. 6. Kriminalinė policija. 7. Valstybės saugumo policija ir 8. Policijos mokyklos.

Vidaus tarnyboje ir šios policijos rūšys dar smulkiau skirstėsi specifiskomis pareigomis.

Primadonos Virginijos Bruožytės - Multiolienės Dainų ir Arijų Rečitalis Melbourne

Rečitaliui atidarymo žodį tarė Karių Veteranų Ramovės pirm. Vladas Bosikis. Jis pasidžiaugė, kad Karių Ramovės pakvietimo žmonės paklausė ir taip gausiai į koncertą atsilankė.

Tolimesnę rečitalio eigą referuoti jis perdavė Vivai Aleknei, kuris paminėjo, kad mes matėme Melbourne Virginiją augant ir bujojant, kad jau tada ji džiugindavo mus lietuviškomis dainomis per įvairius pasirodymus. Jis pasakė, kad vėliau jos repertuaras šiek tiek pasikeitė, atsirado daugiau estradinių dainų, o kai pateko į muzikos konservatoriją Melbourne, ji jau nebedainavo mums vien estradines dainas, bet ir arijas iš operų.

Su Melbourne „Svajonių“ grupe Virginija gastrolavo ne vien po visą Australiją, bet beveik po visą pasaulį. Tai buvo brandūs jaunystės metai. Per gastroles pietų ir šiaurės Amerikoje ji susipažino su savo būsimu vyru Jonu ir, „deja“, - pasakė V. Alekna, - „jis ją iš mūsų paviliojo“.

Koncerte buvo daug Virginijos draugų iš universiteto metų, kurie irgi norėjo primadona tapusios Virginijos pasiklausyti.

Gyvendama Clevelande Virginija toliau tęsė studijas ir tobulo savo karjerą. Visi nestebome kokią didelę pažangą dainavime ji yra padariusi. Konkurse ji laimėjo pirmą prizą ir Alice Stephens premiją. Dabar ji yra pakviesta dainuoti lyrinėje operoje Clevelande pirmaujančiose rolėse. Melbourne'niškai labai džiaugiasi Virginijos atsiekimais ir visi lietuviai gali didžiulius tokia žavinga lietuvaite soliste, tokio geru soprano.

Po nostalginio įžanginio Virginijos asmens pristatymo, Viva Alekna pakvietė solistę į sceną.

Igu siauru juodu, aukštai skeltu, sijonu ir balta kaip pienas bliuzele, solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė įžengė į sceną, lydima akompaniatoriaus, pianisto Len Vorster.

Pirmoje programos dalyje, Virginija pasirinko šešias lietuvių kompozitorių dainas, grupuotėje po tris: Komp. B. Budriūno „Tėviškėlė“, žodžiai P. Stelingio. „Rūta žalioji“ - komp. V. Klova - liaudies daina. „Zvaigždutė“ komp. B. Dvariono, ž. L. Stepansko. „Tėvynė Lietuva“ - komp. A. Bražinskas, ž. V. Bložės. „Kur Gimta padangė“ irgi A. Bražinsko, o „Mano sieloj šiandien šventė“ - Tallat Kelpšos kom. ž. Balio Sruogos.

Vietą po saule ir scenoje reikia išsikvoti. Ir Virginija atrodo stipriai kovojo darbu, kruopštumu ir balso lavinimu, nors jis yra jai gamtos dovana, kuria ji gausiai apdovanota. Kai ji dainuoja klausytojas tartum išsisi, kaip išsisi pavargęs žmogus prie skaidraus čirleančio upelio, kaip išsisi giedrią pavarario dieną miške, klausantis paukščių čiulbėjimo.

Dainininkės repertuare, pirmoje programos dalyje, išskyrus lietuviškai, ji dainavo vokiečių kompozitorių penkias dainas ir dvi arijas italų kalba: „O mio babbino caro“ - Gianni Schiechi (G. Puccini), „Giunse alfin il mo mento...Deh vien non larder“ iš „Le nozze di Figaro“ (W.A. Mozart).

Vokiečių kalba primadona puikiai atliko „Widmung“ - R. Schumann, „Standchen“ - J. Brahms ir tris R. Strausso dalykus: „Allerseelen“, „Die Nacht“ ir „Hat gesagt, bleibt's nicht dabei“. Šitie jos atlikti vokaliniai kūriniai ryškiai atspindėjo didžiųjų vokiečių kompozitorių taurius jausmus ir gilią filosofines mintis. Solistė pademonstravo virtuoziską dainavimo meną, sugebėjo atskleisti tokius kompozitorių nemirtingos kūrybos bruožus, kurie suprantami ir artimi šių dienų klausytojams.

Tą patį galima pasakyti ir apie kitų Vakarų klasikų interpretaciją, kai jų komponuotas dainas taip puikiai ir tyrai atliko Virginija Bruožytė-Muliolienė.

Po pertraukos, antroje programos dalyje, Virginija išėjo su tamsia, žvilgančios medžiagos, vakarine suknele, ant rankovių ir ant juosmens papuošta blizgančiomis aplikacijomis - tikra Primadona.

Pradėjo ji keturiom arijom prancūzų kalba: „Si mes vers avaients des ailes“ (R. Hahn), „La Diva de L'Empire“ (L. Satic) ir du M. Ravel - „Vocalise“ ir „Tripatos“.

Virginijos balso tyrumas ir lengvas perėjimas į aukščiausią balso skalę pakelia ją į vokalistų Olimpą.

Zavingai ji padainavo ir tris ispaniškas liaudies dainas: „De los alamos vengo, madre“ - komp. J. Redrigo ir dvi komp. F. Obradors - „Del Pabello mas sutil“ ir „El Vito“.

Publika buvo ir labai sužavėta V. Jakubėno lietuviška arija „Gėlės iš seno“ išpildymu, J. Gruodžio „Aguonėlės“ ir G. Gudauskienės „Gintarėliai“ davė malonių pakilių akimirkų.

Reto grožio ir tyrumo išlavintą solistės balsą negalim išprausti į jokius vokalius rėmus. Jis nežino techninių kliūčių, jis organiška išplaukia iš igimto dainininkės muzikalumo ir teatinio talento.

Abejose koncerto dalyse, solistės Virginijos akompaniatorius, pianistas, muzikos konservatorijos lektorius, Len Vorster, atliko piano solo. Pirmoje dalyje jis atliko: „Vale - La plus que lente“ - P. Debussy, antroje dalyje: „Moods“ - M. Laston.

Solistė šį Dainų ir Arijų Rečitalį numatė užbaigti su čekų komp. A. Dvarak'o „Rusalkos daina mėnuliui“ iš operos Rusalka, kurią ji čekų kalba taip puikiai atliko. Pakartotinai ji buvo iškviesta į sceną ir „bisu“ publikos išprašyta padainavo dar linksmą George Geršvino dainą „by Strauss“, angliška.

Solistės laikysena scenoje, laisvumas ir dainų bei arijų interpretacija atitinkamais gestais ir vaidyba parodė jos profesinį išsilavinimą. Tik arti pianino vienoje ir toje pačioje vietoje stovėjimą reikia daleisti, kad tai yra iš jos mokyklos priimtas dėsnis.

Tikrai maloniai praėjo pora valandų. Į sceną išėjo Karių veteranų pirm. Vladas Bosikis ir įteikė Virginijai gėlių puokštelę. Raudonų rožių įteikė jai jos vyras Jonas. Daugiau gėlių pasirodė scenoje iš buvusios „Svajonių“ dalyvės Birutės Kymantienės ir jos dukrelių, bei iš Martynuko Didžio.

Daug kas iš publikos buvo tos

nuomonės, kad prie jos kojų, rengėjų vardu, turėjo būti padėta graži didoka gėlių aranzuotė. Tas būtų buvęs jos pastangom gražus finalas. Pastebėtas ir netaktiškumas kai kurių iš publikos, kurie skubėjo palikti salę, kai scenoje dar vyko kalbos.

Karių Ramovės pirm. Vl. Bosikis savo užbaigos žodyje pasakė, kad publika gausiais plojimais įrodė Virginijai kaip mes ją įvertiname. Padėkojo ir už tai, kad ji nepabūgo tolimesnės atvykti iš Clevelando ir už tai, kad atvežė mums tokią puikią dovaną, kas retai pas mus dabar atsitinka.

Virginija taip pat tarė padėkos

Alisa Baltrukonienė

GERAS DARBELIS SUARTINO

Melbourn Vyr. Skautės, kaip jau buvo rašyta „Tėviškės Aiduose“, atliko gerą darbėlį Kaune, suteikdamos šiek tiek materialinės bei moralinės paramos negalios ištiktai jaunai mergytei Evelinai Urbonavičiūtei. Sekė nuolatinis susirašinėjimas su Evelina, o jai nepajėgiant rašyti, rašo jos mamytė Zita. Pasaulio Lietuvių Dainų šventės proga, po Australijos lietuvių koncerto Kaune, įvyko susitikimas Melbourne vyr. skaučių ir Evelinos bei jos šeimos. Skautės įteikė Evelinai australišką koalą ir vokelį su pinigine dovanėle. Evelinos mamytė ponia Zita ir jos vyresnioji dukrelė Aušrelė skautėms įteikė jų pačių iškeptą didelį, gražų tortą. Tuo puikiu kėpsniu vaišinosi visas Melbourne

choras.

Nuotraukos priekyje iš kairės Lina Didžytė, globojamoji Evelina Urbonavičiūtė vežimėlyje ir Audra Šimkutė. Stovi iš kairės Vida Ziedaitė, Danielė Lansell, Zita Prašmutaitė, Gabrielė Staugaitytė, Aušrelė Urbonavičiūtė, ponia Zita Urbonavičienė, Birutė Prašmutaitė ir tautiniai rūbais pasipuošusi Danutė Lynikienė. Nuotraukoje trūksta Ritos Čižauskaitės, kuri nuvykusi į Dainų Šventę penkias dienas praleido ligoninėje, kovodama su ausies uždegimu. Vyr. skautė Rita Čižauskaitė siuntė savo linkėjimus suprasdama kiek kentėjo Evelina, dalį savo gyvenimo praleidusi ligoninėse po daugelio skausmingų operacijų.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Solistė Virginija Bruozytė-Muliolienė po nuostabiai gerai pasisekusio dainų rečitalio Melbourno Lietuvių Namuose, rugpjūčio 28 d. Švč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje per lietuviškas pamaldas pagiedojo tris giesmes. Prie didžiųjų vargonų akomponavo Danutė Levickienė. Solistės giesmės bažnyčios gerą akustiką skambėjo iškilmingai, švelniai, pagaušančiai. Ačiū Jai!

Gyvojo Rožančiaus Brolija rugsėjo mėnesį meldžiasi už taiką ir vienybę visų krikščionių.

Kun. Eugenijos Bartulis - Kauno Prisikėlimo bažnyčios klebonas atskrido į Melbourną rugpjūčio 30 d. Rekolekcijas - Dvasinį atsinaujinimą praves rugsėjo 10 d., šeštadienį, 2 val. Lietuvių Namuose koncertinėje salėje, išpažinčių klausys buvusioje koplyčioje. Rugsėjo 11 d. sekmadienį, Rekolekcijos tęsis Švč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje 12 val., kartu minint ir Tautos Šventę. Po pamaldų sveičio kun. E. Bartulio pagerbino pietūs Lietuvių Namuose Jubiliejinėje salėje ir čia pateiks aktualų pranešimą iš Tėvynės Lietuvos.

Kun. E. Bartulis Rekolekcijoms išskrenda į Sydney rugsėjo 12 d. ANSETT lėktuvu 12 val. Iš Sydney atgal į Melbourną skrenda rugsėjo 20 d. antradienį ir čia bus 1.20 val. p.p. Iš Melbourno skris į Adelaidę rugsėjo 21 d. trečiadienį. Iš Adelaidės skris į Perthą rugsėjo 28 d. Iš Pertho į Melbourną išskris spalio 11 d.

Geelonge Tautos Šventės minėjimo proga lietuviškos pamaldos bus šv. Jono bažnyčioje rugsėjo 11 d. sekmadienį 9.30 val. Kun. Pr. Daukny's kartu atvažiuos su svečiais iš Kauno kun. Eugenijum Bartuliu ir per pamaldą pasakys pamokslą.

Australijos Lietuvių Fondo pranešimas

Pranešame kad ALF 1994 metinis narių susirinkimas įvyks sekmadienį rugsėjo mėn., 11 d., 2 val. po pietų, Melbourne Lietuvių Namuose 44-50 Errol St., North Melbourne.

Prieš keletą dienų nariam išsiuntinčiuose pranešimuose buvo nepastebėta spausdinimo klaida. Susirinkimo data turėjo būti rugsėjo mėn. 11 d., o ne rugpjūčio mėn. 11 d. Už šią nepastebėtą klaidą atsiprašome.

Australijos Lietuvių Fondo Valdyba

Nori susirašinėti

Jauna vienuolė, dirbanti su vaikais Kaune, norėtų susirašinėti su lietuvišku jaunimu Australijoje. Jos adresas: Rima Gapšytė, Romo Kalantos 137A-30, Kaunas 3014, Lithuania.

Onutė Szentimrey sunkiai susirgo, buvo gydoma Western ligoninėje, dabar perkelta į Royal ligoninę. Jai meldžiame Švč. Marijos atgauti sveikatą ir sustiprėti.

Sofijos Paškevičienės mirties antrose metinėse šv. Mišias užprašė jos vyras Viktoras Paškevičius, kurias aukojo kun. Pr. Daukny's Geelonge šv. Jono bažnyčioje rugpjūčio 27 d. Dalyvavo per 20 asmenų. Visi sutartinai giedodami. Skaitymus atliko Juozas Gailius, aukas atnešė velionės dukrė Marytė su sūnumi. Visi kartu vyko į Eastern kapines, kur kunigas pašventino ant velionės kapo paminklą ir čia dar visi pasimeldė. Viktoras Paškevičius visus dalyvius pakvietė į namus, kur kunigas dar pašventino jo namą ir visi buvo vaišinti. Teilsisi Sofija Viešpaties Ramybėje.

Jonas Tamošaitis mirė Royal ligoninėje Parkvillėje rugpjūčio 26 d. Laidotuvių Tobin Brothers direktorius buvo pakvietęs mūsų kunigą atlikti apeigas prie velionio kresto Fawknere kapinėse krematoriumo Cordell koplyčioje. Teilsisi Viešpaties Ramybėje.

Džiugo Tuntas

Melbourno Džiugo Tunto štabas posėdžiavo Parapijos Namuose Kensington rugpjūčio 22 d. Naujoji Tuntininkė vyr. skautė Pamela Sadauskienė turi didelį patyrimą jaunimo auklėjime, kai yra mokytoja, tai ir mūsų tunte gyvas jaunimo auklėjimas skautiškoje programoje. Apie savo veiklą pranešimus pateikė draugininkės ir draugininkai. Vyresnės skautės remia Kaune Eveliną Urbonavičiūtę ir dabar mūsų vyr.skautininkė Danutė Lynikienė, vykdamą su Dainos Sambūrių į Dainų šventę Vilniuje, nuvežė ir Evelinai dovanėlių, kai ji nuo pat gimimo liguista spastiniu paralyžium. Tunto iškyla numatyta į sniegą rugsėjo 17 d., o skautų draugovė spalio 1 d. suruoš iškylą dviračiais. LSS vyriausieji skautininkai išleido uniformų nuostatus su nurodymais, kokios darbai yra neįšiosamos skautiškos uniformos, pristatė ir jų brėžinius. Mūsų Rajono Vadija pateikė tuntininkams uniformų brėžinius ir paaiškino pakeitimus. Dalyvauti Rajoninėje stovykloje reikės su vienodom ir tvarkingom uniformom. Lietuvių Skautų Sąjunga pasižymi praktiška ir gražia lietuviškais-skautiškais ženklais papuošta uniforma.

Tunto metinė iškyla bus Yarra Bend gruodžio 3 d., o sekantis Tunto Vadijos posėdis Parapijos Namuose Kensingtone spalio 6 d. PD

Adelaidė

Adelaidės Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos Šventė

Rugpjūčio 13 d., šeštad., 9 val. ryto buvo Dr-jai skirta trumpa Liet. Radio valandos dalis.

Dr-jos pirmininkė Salomėja Vasiliauskienė pasveikino klausytojus Dr-jos Šventės - Zolinių proga - mes visi Marijos Zemės - Lietuvos vaikai. Iškilmingai skambėjo Bach-Gounod „Ave Maria“ solisto V.Noreikos įdainuota, palydint Meno mokyklos chorui ir Filharmonijos orkestrui.

Dr-jos Dvasios Vadas kun.J.Petraitis tarė žodį - šiltą žodį lyg priartino mus prie Marijos.

Pirmininkė pasidžiaugė Nepriklausomos Lietuvos laikais buvusia labai skaitlinga L.K.M.Dr-ja, pažymėjo, kad mes esame tos Draugijos dalis ir stengiamės vykdyti tuos pačius Dr-jos užsibrėžtus tikslus. Dabar Dr-ja rūpinasi padėti Lietuvai - gelbėti Tikėjimą ir žmogų, išsilaikyti čia Tikėjime ir lietuviybėje. Išpasakojo Dr-jos v-bos šių metų darbus, kad mūsų talkininkai-ės zinotų kur jų pagelba, aukos panaudota. Dėkojo visiems, kas mūsų Dr-jai bent kuomi padėjo, Dvasios Vadui už dvasinį gyvenimą. Ragino Dr-jos nares maldai ir ryžto darbu.

Įtarpuose girdėjome „Ko parymai, sese?“ iš „Nemuno Dukrų“ plokštelės ir „Graži Marija“ iš Melbourno Bažnytinio choro plokštelės.

Sekmad. rugpjūčio 14 d., 10.15 val. šv. Kazimiero bažnyčioje buvo šv. Valanda Marijos Garbei.

Prie išstatyto Švč.Sakramento bažnyčion atėjo Dr-jos narės su tautiniais rūbais pasipuošusių narių nešama vėliava ir žolynėlių

pintinėlėmis. Prie išstatyto švč.Sakramento baltos gladijolės, Marijos statulų puošė puiki puokštė baltų-nekaltybės ir raudonų meilės žiedų, apsupta gerosios vilties žalumynais. Pirmininkei pradėjus jautriuosius posmus iš „Marijos Litanijos“ Rusnė Kubilienė pravedė Rožinį. Tarp paslapčių Dr-jos narės tęsė skaitymus iš „Marijos Litanijos“.

Palaiminimas. Pagarbinimas Švenčiausio Sakramento. Buvo išgyventa miela nuoširdžios bendros maldos - pakilimo valanda.

Iškilmingas šventas mišias aukojo kun.Klebonas, pašventino žolynėlius. Sv.Kazimiero bažnyt.choras, vad. N.Masiūlytei-Stapleton, jautriai giedojo Marijai skirtas giesmes. Skaitymus ir Tikinčiųjų maldą, kurioje Šventės proga išreikšti nuoširdūs Dr-jos prašymai, atliko Pirmininkė, Auką atnešė, žolynėlius dalino Dr-jos narės. Pamokslė kun.Klebonas užsiminė Dr-jos veiklą, dėkojo ir sveikino Dr-ja.

Dr-jos v-bos prašomas kun. Dvasios Vadas pakvietė visus susirinkti salėn bendriem pietum, kuriuos Dr-jos v-ba paruošė padėkai už parapijiečių pagelbą - paramą šių metų darbuose. Klebonas palaimino maisto stalą. Parapijos Taryba padarė dovaną - skanaus vynelio pastatė ant stalų - ačiū. Gražiai skirtas sėdimo - virš 70-ies asmenų. Salėje nuotaika šviesi - saulė, gelsvi pavasariniai žiedeliai puošė stalus. Geriant kavutę, Pirmininkė tarė padėkos žodį.

Už dviejų savaitių baigsime šiuos darbo metus.

Mūsų Dangiškoji Globėja, Marija Motinė, padėki mums. S.P.

Hobarte

ALB Hobarto apylinkėje rengiamės paminėti ir pagerbti Karalių Mindaugą ir Didįjį Kunigaikštį Vytautą.

Minėjimas įvyks rugsėjo mėn. 10 d. šeštadienį, 4 val. vakare, Bonifaco ir Hildegardos name, 43 Easton Avenue, Moonah West.

Visus lietuvius gyvenančius

Tasmanijoje ir tuos kurie svečiuojasi, prašome atsilankyti, lauksime.

Po trumpos programos seks vaisės ir bendras pobuvis. Grįžusieji iš Dainų Šventės Lietuvoje gal būt pasidalins įspūdžiais iš tos šventės.

ALB Hobarto apylinkės valdyba

Melbourno Pensininkams

Pranešame, kad sekantis Melbourno lietuvių pensininkų susirinkimas įvyks antradienį 1994 rugsėjo mėn. 13 d. 11 val.

Būtų gerai jei nariai ir norintieji įstoti į narius praneštų valdybos nariams telf. 974 2456 arba 818 7145, kad dalyvaus susirinkime. Mums svarbu žinoti, kiek reikia pagaminti pietų.

Valdyba

Mielai išvijos draugei

A.A. MARIJAI VAIČIULEVIČIENEI MIRUS,

gili užuojauta jos šeimai, Ignui, Linui, Rose, Liucijai, Bernadetai, Tomui ir jų šeimoms.

Regina, Antanina ir Jonas Krutuliai

P.S. Vietoj gėlių aukojame "Tėviškės Aidams" \$30 dolerių.

"Tėviškės Aidų" administracija nuoširdžiai dėkoja.

REMKIME AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra:- Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas. Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051

AL. Fondo Valdyba.

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės

1995 metais Lietuvoje

Sią vasarą viešėdamas Lietuvoje, dalyvavau keliuose V-jų P.L.Sp. Žaidynių Org.K-to posėdžiuose, kur buvo labai nuosekliai aptariami būsimųjų žaidynių visi reikalai. Aš noriu jus supažindinti bent su dalimi visų svarstytų reikalų. Šio Org.K-to pirmininkas yra Lietuvos Respublikos ministeris pirmininkas A.Šleževičius ir nariai: jo pavaduotojas Sport D-to direktorius V.Nėnėnis, Liet.Olimp.K-to prezidentas A.Poviliūnas, Pas.Liet.B-nės atstovas Lietuvai J.Gaila, Žaidynių vadovas R.Girskis, ALFAS p-kas A.Laukaitis, Olimp.K-to gener.sekret. P.Statuta, Liet. Sporto Federacijų prezid. S.Saparnis, SALFAS pirm. A.Šileika, Liet.Kultūros minist. D.Trinkūnas, Vilniaus Techn.Univers.rektorius E.Zavadskas, Liet.Resp.Vyriausybės patarėjas A.Petrauskas, Liet.Resp.Vyriaus.konsultantas A.Gudiškis, Vilniaus Techn.Univers.dekanas R.Ginevičius, Vilniaus miesto meras V.Jasulaitis, Kauno miesto meras A.Račkauskas, Finansų ministeris E.Vilkelis, Kauno miesto sporto vedėjas R.Markelis, Užsienio reikalų ministeris P.Gylys, Asociacijos „Sportas visiems“ prezidentas J.Liaucius.

Paskiruose posėdžiuose buvo svarstyta įvairūs žaidynių reikalai. Žaidynės įvyks 1995 metais liepos 30 - rugpiūčio 5 dienomis. Atidarymas bus Vilniuje ir uždarymas Kaune. Žaidynių varžybos koncentruosis keliuose vietose. Finalinės varžybos bus rengiamos paskutinėmis žaidynių dienomis. Žaidynių Sporto dalyvių

miestelis įsikurs Vilniaus Technikos universiteto bazėje. Ten vyks ir kultūrinės pramoginės programos. Šiose žaidynėse pareiškė norą dalyvauti net 27 Lietuvos sporto šakų federacijos. Tačiau varžybos vyks tik tose sporto šakose, kuriose dalyvaus užsienio sportininkai ir jų komandos. Kalnų slidinėjimo varžybos vyks Kanadoje kovo mėnesį ir jas praves Kanados sporto vadovybė. Buvo nutarta taip pat surengti ir mini futbolo varžybas, o taip pat ir „Gatvės - street Krepšinio“ varžybas bei „Paplūdimio - Beach tinklinio“ varžybas. (Apie paskiras sporto šakas bus informuota vėliau.) Žaidynių dalyvių sportinio meistriškumo lygio klausimas paliktas spręsti sporto federacijoms ir užsienio ALFAS, SALFAS ir kitoms paskirų valstybių sporto vadovybėms. Kiekvienoje sporto šakoje bus nustatytas dalyvių skaičius. Žaidynėse dalyvaus apie 6000 sportininkų ir teisėjų, kurie bus kviečiami ir iš užsienio valstybių.

Kaip pranešė Žaidynių Darbo grupės vadovas R.Girskis (buvęs žymusis Lietuvos krepšininkas), tai bendra žaidynių išlaidų suma siekia beveik 4 milijonus litų, įskaitant atidarymo ir uždarymo ceremonijų išlaidas. Be gaunamų pajamų iš Vyriausybės, bus ieškoma ir sponsorų iš paskirų turtingų įmonių ir biznierių. Pas.Liet.B-nės atstovas J.Gaila siūlė kreiptis į visų šalių bendruomenes, prašant paramos ir apie tai skelbiant „Lietuvių balse“ ir kitur. SALFAS pirmininkas A.Šileika siūlė rinkti startinį mokestį, prieš ką pasisakė ALFAS

pirmininkas A.Laukaitis ir kitų mažesnių valstybių atstovai. Galutinai, Sport Dep.direktoriaus V.Nėnėniaus pasiūlymu, buvo priimta įsteigti Žaidynių Fondą ir lėšos bus renkamos savanorišku būdu. Ministeris pirm. A.Šleževičius prašė Vyriausybei pateikti Žaidynių finansavimo sąmatą.

Sporto D-to direktorius V.Nėnėnis pranešė, kad visas finansavimas ir žaidėjų bei teisėjų išlaikymas prasidės tik dvi dienas prieš žaidynių pradžią t.y. nuo liepos 28 dienos ir baigsis dvi dienas po žaidynių uždarymo t.y. rugpiūčio 7 dieną.

Šioje šventėje nenumatoma kviesti profesionalių sportininkų. Aviacijos sporto šakų varžybos koncentruosis Kaune ir, jeigu atsirastų iš mūsų sklandytojų ar lakūnų, tai jiems lėktuvai ir sklandytuvai bus suteikiami Lietuvoje. Tas pats būtų ir balionų varžybose. Taip pat numatoma praveisti varžybas ir negalios ištiktiems, tai kurčių-nebylių krepšinis ir kita. Bus taip pat ir kėglių (bowling) varžybos. Jeigu paskirose valstybėse yra aukštos kvalifikacijos pripažintų paskirų šakų teisėjų, tai apie tai reikia pranešti ir jie Žaidynėse bus kaip oficialūs teisėjai. Žaidynės bus rengiamos pagal amžiaus grupes. Atstovai iš užsienio pageidavo, kad žaidynių metu būtų sudaryta kiek galima daugiau galimybių pabendrauti sykiu tarpusavyje, nes atvyks daug jaunimo ir jie norės arčiau vieni su kitais susipažinti. Tas bus padaryta, pasakė Žaidynių vadovai.

Kaip pranešė Lietuvos Krepšinio Federacijos prezidentas prof. S.Stonkus, krepšinis bus žaidžiamas pagal tarptautines FIBA taisykles. Mūsų kvalifikuoti teisėjai galės varžybose teisėjauti. Krepšinio varžybose nedalyvaus tos komandos, kurios žaidžia profesionalų krepšinio lygoje. Galės žaisti ir mišrios komandos, gal tik „Gatvės“ krepšinyje. Žaidynių metu ir po jų numatyta paskiros ekskursijos po Lietuvą. Lengvosios atletikos varžybos bus vykdomos lygiagrečiai kartu su Lietuvos la. taurės varžybomis. Bėgimas vyks ir pagrindinis nuotolis bus Medininkai, kur buvo sušaudyti Lietuvos pasieniečiai iki Vilniaus Antakalnio kapinių. Sachmatuose

aukšto lygio šachmatininkai žais tik simultanus. Teniso varžybose žais ir jaunesni kaip 18 metų. Nugalėtojų pagerbimuose bus grojama tik Lietuvos himnas ir Lietuvos vėliava iškeliama, bet netų šalių iš kurių bus atvykę sportininkai.

Kaip buvo pranešta Žaidynių vadovų, tai šeimos nariai, kurių vaikai oficialiai dalyvaus Žaidynėse, galės kartu su jais sportininkų miestelyje gyventi. Čia visi dalyviai bus nemokamai maitinami ir jiems bus parūpinta transporto priemonės.

Be pagrindinių Organizacinio K-to narių, paskiruose posėdžiuose dalyvavo ir Melbourne „Varpo“ vicepirmininkė J.Dagienė, A.Rugienius iš JAV, M.Leknickas ir S.Krasauskas iš Kanados, R.Dirvonis iš JAV, J.Alkis iš Anglijos, V.Pundzeika iš Lenkijos ir A.Daugnoras, Krasnojarsko, V.Tasnauskaitė iš Baltarusijos, J.Bakanas iš Latvijos.

Numatytos Sporto šakos žaidynėse

Šių sporto šakų federacijos pareiškė norą dalyvauti 1995 metų PLS Žaidynėse. Bus vykdoma tik tos šakos, kuriose dalyvaus užsienio lietuviai sportininkai.

1. Aviacijos sporto šakos (jų yra septynios), 2. Badmingtonas, 3. Biliardas, 4. Buriuotojai, 5. Dviraičių sportas, 6. Fechtavimas, 7. Futbolas, 8. Žirginis sportas, 9. Kalnų slidinėjimas, 10. Keliautojų sportas, 11. Krepšinis, 12. Ledo ritulius, 13. Lengvoji atletika, 14. Plaukimas, 15. Rankinis, 16. Regbis, 17. Slidinėjimas, 18. Sportiniai šokiai, 19. Sportinė žūklė (meškeriojimas), 20. Stalo tenisas, 21. Saudyimas, 22. Svaresčių kiškojimas, 23. Sachmatai, 24. Tenisas, 25. Tinklinis, 26. Kėgliai (Bowling).

Vėliau bus duota trumpi paskirų sporto šakų ir jų taisyklių paaiškinimai.

Laikas pradėti rengtis žaidynėms
Paskirų klubų valdybos prašomos jau dabar pradėti registruoti savo klubų žaidėjus, kurie dalyvaus šiose žaidynėse. Taip pat prašau telkti lėšas savo žaidėjų kelionės išlaidų padengimui. ALFAS nori bent apytikrai žinoti kiek sportininkų važiuos iš Australijos, nes tik tada galima bus pradėti kalbėtis su oro bendrovėmis ir rasti kuo pigiausia kelionę.

Antanas Laukaitis
Pirmininkas

Ar Lietuva jau pasmerkta būti automobilių vagysčių šalimi?

Arūnas Jonušas

Siemet Vilniuje automobilių pavogta dvigubai daugiau negu per tą patį praėjusių metų laiką. Policijos autotransporto vagysčių tyrimo skyrių darbuotojai vos spėja automobilių vagystes registruoti.

Valstybinio ir asmeninio autotransporto priemonių vagysčių skaičius smarkiai padidėjo nuo 1989 metų. 1992 metais Druskininkuose, Birštone, Alytaus, Ignalinos, Molėtų ir Pakruojo rajonuose tokių vagysčių dar nebuvo užregistruota, o vėlesniais metais tokių „laisvų zonų“ šalyje nebeliko.

Vidaus reikalų ministerijos Informatikos tarnybos duomenimis,

„L.R.“

■ RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį „Tėviškės“ Aidams! Mintimi šventa ten investuokite save, Kur Dievas ir Tėvynė šaukia. Būk apaštalas spaudos „Tėviškės Aidus“!

...o Talka moka iki

7%

už terminuotus indėlius

Pranešame savo nariams, kad nuo 1994 spalio 1 d., Talka už terminuotus indėlius moka sekančiai:-

12 mėn. sąskaitos:	6 mėn. sąskaitos:
\$500 iki \$4900 - 6½%	nuo \$500 - 6%
\$5000 iki \$49900 - 6¾%	3 mėn. sąskaitos:
nuo \$50000 - 7%	nuo \$500 - 5½%

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA

TALKA

LITHUANIAN CO-OPERATIVE CREDIT SOCIETY